

İDARİ YARGILAMA USULÜ HUKUKU
AÇIK DERS MATERYALİ
3-B
K. Burak ÖZTÜRK

İDARİ YARGIDA DAVA AÇMA SÜRESİ

SÜRELERE İLİŞKİN GENEL ESASLAR

Anayasa, m. 125/3:

“İdarî işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar”.

2577 sayılı İYUK, m. 7:

“1. Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştayda ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür.

2. Bu süreler; a) İdari uyuşmazlıklarda; yazılı bildirim yapıldığı,

(...)

Tarihi izleyen günden başlar.

(...)

4. İlanı gereken düzenleyici işlemlerde dava süresi, ilan tarihini izleyen günden itibaren başlar. Ancak bu işlemlerin uygulanması üzerine ilgililer, düzenleyici işlem veya uygulanan işlem yahut her ikisi aleyhine birden dava açabilirler. Düzenleyici işlemin iptal edilmemiş olması bu düzenlemeye dayalı işlemin iptaline engel olmaz”.

ÖZEL DAVA AÇMA SÜRELERİ

İvedi yargılama usulleri uygulanan davalarda öngörülen 30 (İYUK, m. 20/A) ve 10 (İYUK, m. 20/B) günlük özel dava açma süreleri.

Özel kanunlarla öngörülen dava açma sürelerine örnek:

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, m. 6/9:

“Bu Kanun uyarınca tesis edilen idari işlemlere karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu uyarınca dava açılabilir”.

SÜRELERİN BAŞLANGICI VE HESAPLANMASI

2577 sayılı İYUK, m. 8:

“1. Süreler, tebliğ, yayın veya ilan tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlar.

2. Tatil günleri sürelere dahildir. Şu kadarki, sürenin son günü tatil gününe rastlarsa, süre tatil gününü izleyen çalışma gününün bitimine kadar uzar.

3. Bu Kanunda yazılı sürelerin bitmesi çalışmaya ara verme zamanına rastlarsa bu süreler, ara vermenin sona erdiği günü izleyen tarihten itibaren yedi gün uzamış sayılır”.

DAVA AÇMA SÜRESİNİN BAŞLANGICI OLARAK “ÖĞRENME TARİHİ”

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 05.10.2015 tarih ve E. 2014/5776 K. 2015/3204 sayılı kararından:

“İdari işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin, yazılı bildirim tarihinden başlayacağı kuralı, idari işlemlerin idare tarafından ilgililere açık ve anlaşılır bir biçimde duyurulması ve bu işlemlere karşı idari yollara veya dava yoluna başvurmalarına olanak sağlama amacını taşımaktadır. Bununla birlikte, idari işlemin niteliğinin ve hukuki sonuçlarının davacı tarafından bütünüyle öğrenildiği kimi davalarda, bilgi edinmenin (ittılanın) yazılı bildirim sonuçlarını doğrulacağı ve dava açma süresine başlangıç alınacağı Danıştay içtihatlarıyla kabul edilmiştir. Ancak bu istisnai durumun kabulü, bilgi edinmenin dava açma süresine başlangıç alınması da, idari işlemin niteliği ve doğurduğu hukuki sonuç itibarıyla davacılar tarafından öğrenildiğinin kanıtlanması koşuluna bağlı olup; bu koşulun gerçekleşip gerçekleşmediği açılan idari davada ancak idari yargı merciince karara bağlanabilir. Bir başka deyişle, her tür bilgi edinmenin (ittılanın) idari dava açma süresine başlangıç alınacağı şeklindeki genel bir kabul, Anayasa'nın 125. maddesi ve 2577 sayılı Yasayla bağdaşmayacaktır.”

ZİMNİ RET İŞLEMLERİNDE DAVA AÇMA SÜRESİ

2577 sayılı İYUK, m. 10:

“1. İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler.

2. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler”.

İSTEĞE BAĞLI İDARİ BAŞVURULARDA DAVA AÇMA SÜRESİ

2577 sayılı İYUK, m. 11:

“1. İlgililer tarafından idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması üst makamdan, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebilir. Bu başvurma, işlemeye başlamış olan idari dava açma süresini durdurur.

2. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır.

3. İsteğin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması halinde dava açma süresi yeniden işlemeye başlar ve başvurma tarihine kadar geçmiş süre de hesaba katılır”.

ADLİ YARGI YERLERİNCE İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞU GEREKÇESİYLE REDDEDİLEN DAVALAR YÖNÜNDEN DAVA AÇMA SÜRESİ

2577 sayılı İYUK, m. 9:

“1. Çözümlemesi Danıştayın, idare ve vergi mahkemelerinin görevlerine girdiği halde, adli ve askeri yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev noktasından reddi halinde, bu husustaki kararların kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde görevli mahkemede dava açılabilir. Görevsiz yargı merciine başvurma tarihi, Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine başvurma tarihi olarak kabul edilir.

2. Adli veya askeri yargı yerlerine açılan ve görevsizlik sebebiyle reddedilen davalarda, görevsizlik kararının kesinleşmesinden sonra birinci fıkrada yazılı otuz günlük süre geçirilmiş olsa dahi, idari dava açılması için öngörülen süre henüz dolmamış ise bu süre içinde idari dava açılabilir”.

İDARİ İŞLEMDEN KAYNAKLANAN TAM YARGI DAVALARINDA DAVA AÇMA SÜRESİ

2577 sayılı İYUK, m. 12:

“İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu husustaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır.”

İDARİ EYLEMDEN KAYNAKLANAN TAM YARGI DAVALARINDA DAVA AÇMA SÜRESİ

2577 sayılı İYUK, m. 13:

“1. İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

2. Görevli olmayan adli ve askeri yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz.”

DAVA AÇMA SÜRESİNİN GEÇMESİNE BAĞLI SONUÇLAR

Dava açma süresinin geçmesi ilk inceleme aşamasında dikkate alınarak (İYUK, m. 14/3-e) süre aşımı söz konusu ise davanın reddine karar verilir (İYUK, m. 15/I-b). Bununla birlikte, davanın süre aşımı nedeniyle reddedilmesi, başka davacılar yönünden dava açma olanağını ortadan kaldırmayacağı gibi, düzenleyici işlemlerin de İYUK m. 7/4 uyarınca uygulama işlemleri vesilesiyle yeniden dava edilmesi mümkündür.